

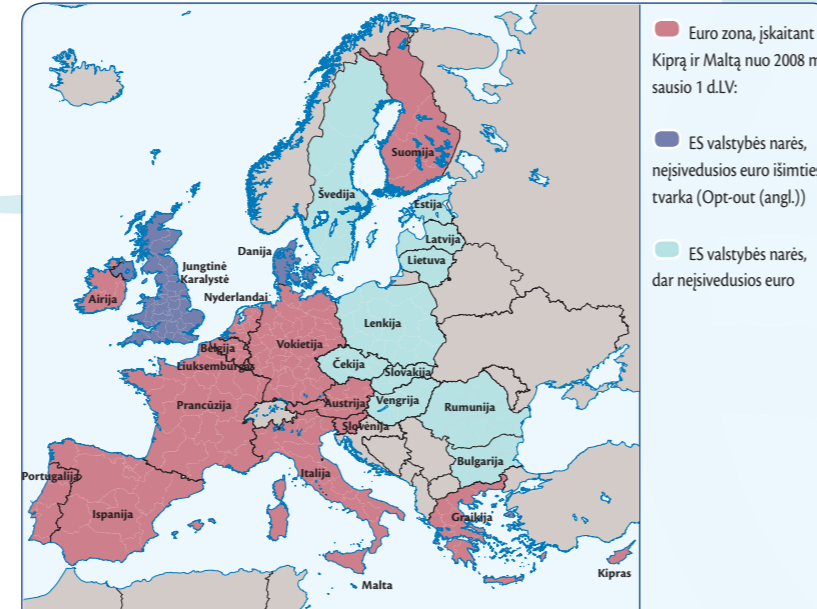
Kokią naudą suteikė euro?

Ekonominės ir pinigų sąjungos bei euro paskirtis – pagerinti Europos ekonomikos veikimą, sukuriant daugiau darbo vietų ir didinant europiečių gerovę. Euro taip pat padėjo sukurti antrą pagal dydį pasaulio ekonomiką. Jo teikiama nauda:

- :: Stabili valiuta
- :: Maža infliacija ir mažos palūkanų normos
- :: Kainų skaidrumas
- :: Valiutų keitimo išlaidų panaikinimas
- :: Labiau integruotos finansų rinkos
- :: Didesnis ekonomikos efektyvumas
- :: Patikimesni valstybės finansai
- :: Reikšmingesnis ES vaidmuo pasaulio ekonomikoje
- :: Paprastesnė tarptautinė prekyba
- :: Apčiuopiamas Europos tapatybės ženklas

Euro zona: faktai ir skaičiai

Išsamesnė informacija:

Euro
<http://ec.europa.eu/euro>

Europos Komisijos Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas
http://ec.europa.eu/economy_finance

Europos Komisija
<http://ec.europa.eu>

Europos centrinis bankas
<http://www.ecb.eu>

Kaip euro teikia naudą mums visiems

Viena valiuta vieningai Europai

Euras yra 15 ES valstybių narių, sudarančių euro zoną, bendroji valiuta. Ekonominė ir pinigų sąjunga (EPS) yra politinė ir ekonominė struktūra, palaikanti eurą ir papildanti ES bendrąją rinką.

Įkūrus ES 1957 m., valstybės narės daugiausia dėmesio skyrė „bendrosios prekybos rinkos“ kūrimui. Tačiau ilgainiui paaiškėjo, kad vidaus rinkai plėtoti ir toliau klestėti reikalingas glaudesnis ekonominis ir piniginis bendradarbiavimas, ir 1991 m. valstybės narės patvirtino Europos Sąjungos sutartį (Mastrichto sutartį), kuria nutarta, jog XXI amžiuje Europa turės tvirtą ir stabilią bendrąją valiutą.

1998 m. gegužės mėnesį buvo nuspręsta, kurios valstybės narės pirmosios įsives eurą, ir 1999 m., pasirodžius eurui, vizija tapo realybe. Eurai banknotų ir monetų pavidalu žmonių kišenėse atsirado 2002 m. sausio 1 d.

Europiečių suartinimas

ES daug nuveikė skatindama Europos integraciją, tačiau šis darbas dažnai būna paslėptas teisiniuose tekstuose ir sutartyse. Euro yra vienas ryškiausių apčiuopiamų simbolių, išreiškiančių Europos, Europos tautų bei pačių europiečių bendrą tapatybę ir bendras vertybes.

Viena valiuta Daug galimybių

Vartotojams naudinga, nes...

Didėja konkurencija

Kadangi vartotojai gali lengviau apsipirkti užsienyje ir palyginti kainas, didėja konkurencija tarp parduotuvių ir tiekėjų. Vartotojams suteikiamas didesnis pasirinkimas, kai kurios kainos sumažėja, o kainų kilimas yra kontroliuojamas.

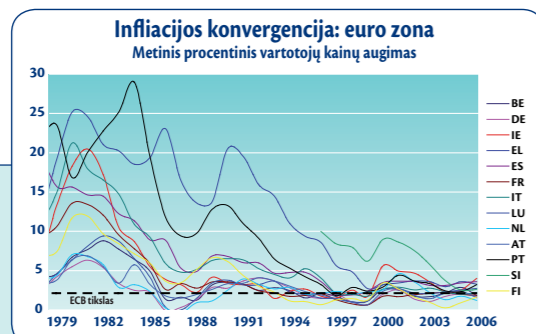
Kainos yra stabilios

Euro sumažino infliaciją iki žemo ir stabilaus lygio. Aštuntajame ir devintajame XX a. dešimtmetyje daugelyje valstybių narių infliacija buvo didelė, siekusi 20 % ir daugiau. Infliacija sumažėjo valstybėms narėms ėmus rengtis euro įvedimui, ir nuo euro įvedimo, infliacija euro zonoje sudarė apie 2 %. Maža ir stabili infliacija naudinga visiems.

Skolintis tapo lengviau ir pigiau

Kadangi Europos centrinis bankas imasi veiksmų žemam infliacijos lygiui išlaikyti, palūkanų normos taip pat yra mažesnės. Todėl žmonės gali lengviau ir pigiau imti paskolas, pavyzdžiui, nusipirkti namui arba atostogoms apmokėti.

€ faktas: Palūkanos už paskolą būstui įsigyti sumažėjo nuo 8–14 % devintojo dešimtmečio pradžioje iki 5 % dabar, todėl asmuo, turintis 100 000 eurų paskolą, šiandien kas mėnesį moka nuo 170 iki 750 eurų mažiau už palūkanas.

Keliauti tapo pigiau ir paprasčiau

Jei kas nors būtų keliavęs per visas ES šalis dešimtajame XX a. dešimtmetyje ir keitęs pinigus prie kiekvienos valstybės sienos, jis būtų praradęs pusę savo turėtų pinigų vien mokėdamas valiutų keitimo mokesčius ir nieko neįsigydamas! Šios išlaidos, o ką jau kalbėti apie patiriamus nepatogumus, buvo visiškai panaikintos, todėl į užsienį vykstantiems turistams, atostogautojams, studentams ir darbuotojams keliauti tapo lengviau ir pigiau. Be to, eurus galima lengvai išsikeisti daugelyje šalių, nepriklausančių euro zonai – apskaičiuota, kad iki 20 % eurų banknotų yra apyvartoje už euro zonos ribų.

Mitas apie eurą: Euro sukėlė kainų augimą

EPS struktūros sukurtas ilgalaikis kainų stabilumas apsaugo namų ūkius ir verslą nuo infliacijos. Tiesa, kai kurių įsigyjamų kasdieninės paklausos ar vietinių prekių kainos, pavyzdžiui, kavos puodelio ar plaukų kirpimo paslaugos, kai kuriose šalyse išties pakilo po euro grynųjų pinigų įvedimo. Tačiau vartotojų kainų duomenys rodo, kad euro įvedimas vidutiniškai sukėlė gerokai mažesnę kainų padidėjimą nei tikėtasi, o bendras poveikis kainoms buvo nedidelis (vienkartinis padidėjimas tarp 0,1 ir 0,3 % 2002 m.). Euro ne tik kad nepabrangina pragyvenimo, bet veikia būtent priešingai, sumažindamas infliaciją ir padidindamas konkurenciją.

Verslui naudinga, nes...

Mažos palūkanų normos skatina investicijas

Maža infliacija palaiiko mažas palūkanų normas. Tai reiškia, kad verslo sektorius gali pigiau imti paskolas investicijoms, pavyzdžiui, į naują įrangą ar papildomus tyrimus. Tai padeda sukurti daugiau gaminių ir paslaugų bei didinti našumą, todėl ekonomika auga bei sukuriama daugiau ir geresnių darbo vietų.

€ faktas: Nuo euro įvedimo 1999 m. euro zonoje buvo sukurta daugiau kaip 10 milijonų naujų darbo vietų. Tai kur kas daugiau nei 1,5 milijono darbo vietų, kurios buvo sukurtos per ankstesnius septynerius metus.

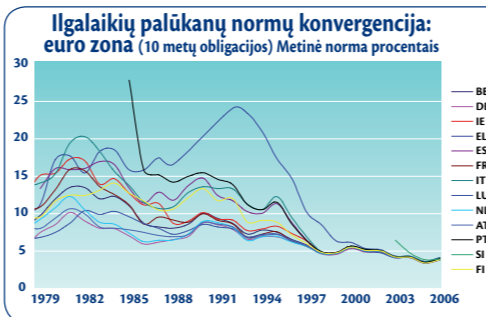
Ekonomikos stabilumas skatina ilgalaikį planavimą

Iki EPS sukūrimo nepastovios palūkanų normos neleido numatyti išlaidų. Ilgalaikės bendrovių investicijos buvo rizikingos, nes buvo sunku apskaičiuoti, ar investicijos duos pelno. Šiandien užtikrintas ekonomikos stabilumas EPS mažina netikrumą ir skatina ilgalaikes verslo investicijas.

Mažesnė rizika skatina tarptautinę prekybą

Anksčiau prekiaudamos ES valstybės naudojo įvairias valiutas su kintamu keitimo kursu. Siekdamas kompensuoti prekybos riziką tokiomis sąlygomis, bendrovės užsienyje pardavinėdavo brangiau, todėl ši prekyba neklestėjo. Dabar šios rizikos nebėra.

€ faktas: Apskaičiuota, kad įvedus bendrą valiutą, prekyba euro zonoje išaugo nuo 4 iki 10 %, o prekyba su kitomis pasaulio šalimis – maždaug 3 %.

Valiutų keitimo mokesčių panaikinimas skatina prekybą ir investicijas

Iki euro įvedimo valiutų keitimo mokesčiai buvo dideli ir ES siekė nuo 20 iki 25 milijardų eurų kasmet. Šių mokesčių euro zonoje nebėra, nes dabar visi mokėjimai ir sąskaitos pateikiami eurai. Be to, eurai priimami ir ne euro zonos valstybėse.

Euro zonos valstybėms narėms naudinga, nes...

Vyriausybės sutaupo pinigų

Dėl mažos ir stabilios infliacijos vyriausybės gali skolintis pigiau nei anksčiau. Mokėdamas mažesnes palūkanas už valstybės skolą, vyriausybės daugiau lėšų gali skirti viešojo sektoriaus paslaugoms arba mažinti mokesčius.

Maža infliacija stiprina socialinę sanglaudą

Anksčiau buvusi didelė ir nepastovi infliacija didino atotrūkį tarp turtingų ir neturtingų grupių bei regionų. Dabar infliacija yra stabili ir maža, todėl mažiau pasiturintieji yra geriau apsaugoti nuo jų turto ir perkamosios galios sumažėjimo.

EPS skatina patikimus ir tvarius valstybės finansus

Prieš įsivesdama eurą, valstybė turi įrodyti savo ekonomikos patikimumą, atitinkdama „Mastrichto kriterijus“ (valdžios sektoriaus skola ir biudžeto deficitai neturi viršyti nustatytų ribų, valiutos kurso stabilumas, infliacija ir palūkanų normos taip pat neturi viršyti atitinkamų ribų), o tapusi euro zonos nare, valstybė turi ir toliau laikytis taisyklių, ribojančių skolas ir deficitą lygius.

Patikimi valstybės finansai padeda užtikrinti tiek šiandien, tiek rytoj piliečių pakankamą aprūpinimą, pavyzdžiui, suteikiant atitinkamas sveikatos priežiūros paslaugas ir mokant pensijas.

Lengviau atsispirti išorės smūgiams

Dėl savo dydžio ir stiprumo euro zonos ekonomika gali lankščiau reaguoti į išorės smūgius nei anksčiau, kai netikėtas energijos kainų šuolis arba neramumai pasaulio valiutų rinkose paveikdavo nacionalines ekonomikas.

Mitas apie eurą: Euro sukelia nepageidaujamą nacionalinio suvereniteto praradimą

Tiesa, kad šaliai įsivedant eurą dalis suvereniteto yra savanoriškai sutelkiama bendram naudojimui, nes vyriausybės turi koordinuoti savo ekonomikos politiką ir kontroliuoti savo išlaidas. Tačiau šiandieniam globalizacijos pasaulyje nacionalinis suverenitetas yra labiau iliuzija nei tikrovė, ypač pinigų srityje, kur išties svarbios yra tik kelios pagrindinės valiutos. Koordinuodamos savo politiką, vyriausybės gali sustiprinti savo įtaką ir galių ekonomikos srityje. Ekonomikos požiūriu euro zonos galia yra didesnė nei atskirų jos dalių galių suma.

Europos ekonomikai yra naudinga, nes...

Didėja finansinė integracija

Turint bendrą valiutą, investicijų kapitalas euro zonoje gali daug laisviau judėti ir patekti ten, kur jį galima veiksmingiausiai panaudoti. Taip pat dėl euro zonos finansų rinkos dydžio atsiranda daugiau kapitalo investicijoms, o investuotojai gali plačiau paskirstyti riziką. O piliečiams buvo itin daug – net iki 90 % – sumažintos išlaidos siunčiant pinigus į kitą euro zonos valstybę.

€ faktas: Įvedus Taisyklę dėl tarptautinių mokėjimų eurai 2001 m., vidutinės išlaidos pervedant 100 eurų sumažėjo nuo 24 iki 2,40 euro.

Euro zona tapo reikšmingesnė tarptautiniu mastu

Didieji pasaulio ekonomikos žaidėjai, siekdami paskatinti pasaulio rinkų stabilumą, rengia susitikimus tokiose tarptautinėse struktūrose kaip Tarptautinis valiutos fondas (TVF) ir „Didysis aštuntukas“ (G8). Euro dabar yra antra pagal svarbą pasaulio valiuta po JAV dolerio, o kai kuriose srityse, pavyzdžiui, obligacijų rinkose, netgi pirmąja. Todėl Europos Sąjungos balsas vis geriau girdimas pasaulyje.

€ faktas: 2006 m. gruodžio mėnesį apyvartoje esančių euro banknotų ir monetų vertė viršijo apyvartoje esančių JAV dolerių grynųjų pinigų vertę.

Palaiikoma tarptautinė prekyba

Euro vis dažniau naudojamas tarptautiniams prekybos sandoriams sudaryti dėl jo stiprumo, prienamumo ir keliamo pasitikėjimo. Tai leidžia euro zonos verslo dalyviams mokėti ir gauti užmokestį eurai, sumažinant nuostolių riziką dėl pasaulio valiutų svyravimų ir palengvinant prekybą mūsų partneriams, kurie gali sudaryti sandorius viena valiuta visoje euro zonoje.

